

Saatja: Monika Koolmeister [COBALT] <monika.koolmeister@cobalt.legal>

Saadetud: 28.05.2021 14:03

Adressaat: Rahapesu <rahapesu@fiu.ee>

Koopia: Kaarel Eller [COBALT] <kaarel.eller@cobalt.legal>; Andres Haavik [COBALT] <andres.haavik@cobalt.legal>

Teema: Selgitustaotlus faktooringuteenuse küsimuses [COBALT-EE-A.FID142507]

Manused: image001.png

TÄHELEPANU! Tegemist on väljastpoolt asutust saabunud kirjaga. Tundmatu saatja korral palume linke ja faile mitte avada!

Tere,

Pöördun Teie poole seoses küsimusega, mis puudutab Rahapesu Andmebüroo (RAB) poolt RahaPTS § 70 alusel väljastatava tegevusloa kohaldamisala. Oleme oma analüüsis jõudnud järeldusele, et all kirjeldatud olukorras ei peaks kohalduma tegevusloa kohustus. Veendumaks, et meie kliendi tegevus on kooskõlas ka RAB-i tõlgendusega kehtivast seadusest, palume selles osas ka teie hinnangut ning vajadusel täiendavaid selgitusi.

Meie selgitust vajav küsimus puudutab faktooringuteenuse (nõude loovutamine) loakohustust olukorras, mil nii faktoori (ehk isik, kellele nõue loovutatakse) kui ka faktooringu klient (ehk isik, kes nõude loovutab) on mõlemad välisriigi äriühingud (ehk neil puudub otsene seos Eestiga). Ainus puutumus Eestiga on asjaolu, et isik, kelle vastu nõue on loovutatud (juriidiline isik, füüsilisi isikuid ei ole), on Eestis registreeritud.

Täpsemalt puudutab käesolev selgitustaotlust seega järgmisi tegevusi:

- välisriigi äriühing (edaspidi *välisriigi faktoori*) omandab teiselt välisriigi äriühingult (edaspidi *välisriigi faktooringu klient*) rahalise nõude Eesti äriregistrisse kantud faktooringuvõlgniku (edaspidi *Eesti faktooringuvõlgnik*) vastu (ehk faktooringulepingust tulenev suhe tekib vaid välisriigi isikute vahel);
- Nõue, mille välisriigi faktooringu klient oma rahavoogude paremaks haldamiseks välisriigi faktoori loovutab, tuleneb asjaolust, et faktooringuvõlgnikust Eesti äriühing on tellinud välisriigi faktooringu kliendilt teatud seadmeid;
- Võlgniku soovi korral annab välisriigi faktoori pärast faktooringukliendilt nõude omandamist Eesti faktooringuvõlgnikule võimaluse lükata maksetähtpäev edasi, mille eest Eesti faktooringuvõlgnik võtab endale kohustuse maksta faktoori täiendavalt (ühekordse tasu või perioodilise tasu).

Selguse huvides märgime, et eelnimetatud tegevuste puhul on välistatud, et:

- faktooringuvõlgnikuks on tarbija võlaõigusseaduse (VÕS) § 1 lõike 5 tähenduses;
- faktooringu kliendiks on tarbija või Eesti äriühing (sh faktoori ei paku teenust Eesti faktooringu klientidele: ei tee reklaami ega tee otsepakkumisi).

Oleme seisukohal, et välisriigi faktooriil puudub ülalkirjeldatud asjaoludel kohustus nimetatud tegevuste jaoks taotleda Eestis RahaPTS §-s 70 nimetatud tegevusluba. Seda eelkõige seetõttu, et kõnealused tegevused ei hõlma RahaPTS § 70 lõikes 1 loetletud tegevusalal tegutsemist RahaPTS kehtivusualas, sh Eesti Vabariigi territooriumil.

Järgnevalt põhjendame oma seisukohta lähemalt.

RahaPTS kohaldamisala

1. Vastavalt RahaPTS § 70 lg 1 punktile 1 peab isikul olema finantseerimisasutusena tegutsemiseks Rahapesu Andmebüroo väljastatav tegevusluba. Finantseerimisasutuseks on muu hulgas äriühing, mille peamiseks ja püsivaks tegevuseks on laenutehingud, faktooring ja muud äritehingute finantseerimise tehingud (RahaPTS § 6 lg 2 p 11 ja krediidiasutuste seaduse (KrAS) § 5 ja § 6 lg 1 p 2). Nimetatud finantseerimisasutuse loakohustuse ulatuse piiritlemisel tuleb aga silmas pidada järgmist.
2. RahaPTS-ga võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv (EL) 2015/849 (edaspidi AMLD). AMLD kohaselt lähtub liikmesriikide pädevus rahapesu tõkestamisel territoriaalsuse põhimõttest, st iga liikmesriik vastutab rahapesu ja terrorismi tõkestamise eest oma territooriumil. Muu hulgas väljendub see AMLD artikli 48 lõikes 5, mille kohaselt selle liikmesriigi pädevad asutused, kus on kohustatud isiku püsiv tegevuskoht, teostavad järelevalvet selle üle, et püsiv tegevuskoht järgiks kõnealuse liikmesriigi õigusnorme, millega AMLD üle võetakse.
3. Eelnevast tulenevalt kohaldub RahaPTS Eesti kohustatud isikutele ning välisriigi isikute tegevusele Eestis. Muu hulgas tähendab see, et välisriigi isiku kohustus omada RahaPTS § 70 lõikes 1 sätestatud tegevusluba sõltub sellest, kas ta osutab Eestis teenust viidatud sättes loetletud tegevusaladel. Kui tema tegevus Eestis ei kvalifitseeru mõneks RahaPTS § 70 lõikes 1 nimetatud tegevuseks või ta osutab vastavaid teenuseid üksnes väljaspool Eestit, ei ole isikul vaja taotleda Rahapesu Andmebüroo tegevusluba.

Välisriigi faktoori poolt teenuse osutamine välisriigi kliendile

4. Käesoleval juhul sõlmitakse faktooringuleping, millega välisriigi faktooringu klient kohustub loovutama välisriigi faktoori rahalise nõude Eesti faktooringuvõlgniku vastu, mis tuleneb lepingust, mille alusel välisriigi faktooringu klient müüb Eesti faktooringuvõlgnikule oma majandus- või kutsetegevuses eseme või osutab teenuse, faktoori aga kohustub tasuma nõude eest faktooringu kliendile ja kandma nõude täitmata jätmise riisikot.
5. Faktooringulepingu sõlmimisega ei osuta välisriigi faktoori teenust Eesti faktooringuvõlgnikule ning nende vahel tekib õigussuhe üksnes põhjusel, et välisriigi faktooringu klient loovutab faktooringulepingu alusel nõude, mis oli tal tekkinud kauba müümisel või teenuse osutamisel faktooringuvõlgnikule. Seejuures teostas välisriigi faktooringu klient oma õigust anda võlgniku nõusolekust sõltumata oma nõue lepingu alusel tervikuna või osaliselt üle teisele isikule (VÕS § 164 lg 1).
6. Kuna faktooringuleping sõlmitakse kahe välisriigi isiku vahel ning välisriigi faktoori ei osuta faktooringulepingu sõlmimisega Eesti faktooringuvõlgnikule või Eesti Vabariigi territooriumil ühtegi teenust, leiame, et RahaPTS §-s 70 lõikes 1 nimetatud loakohustus ei saa ülalkirjeldatud tegevusele laieneda.

Eesti faktooringuvõlgnikule maksetähtpäeva edasi lükkamiseks võimaluse andmine

7. Nagu eespool märgitud, omandab välisriigi faktooringuvõlgnik välisriigi faktooringu kliendilt nõude, mis tekib välisriigi faktooringu kliendi ja Eesti faktooringuvõlgniku vahel sõlmitud kauba müümise lepingu alusel. Selle nõude sisu on reeglina kauba ostuhinna tasumine. Välisriigi faktoori maksab oma välisriigi kliendile nõude eest tasu, mille suuruse ja muude tingimuste kokku leppimisel Eesti faktooringuvõlgnik ei osale. Teatud juhtudel võib Eesti faktooringuklient küll allkirjastada dokumendi, milles ta kinnitab, et on teadlik, et välismaine faktooringu klient on oma nõude loovutanud välismaise faktoori vastu, mistõttu Eesti võlgnikust isik kohustub oma kohustuse täitma faktoori poolt määratud kontole.

8. Pärast faktooringulepingu sõlmimist ja nõude loovutamist saab välisriigi faktooriga Eesti faktooringuvõlgniku võlausaldaja ning faktooriga võib nõuda algselt faktooringu kliendile võlgnetud summa kandmist enda või kolmanda isiku arvelduskontole. Seejuures kehtivad nõude osas edasi samad tingimused, mille leppisid omavahel kokku välisriigi faktooringuvõlgnik ja faktooringu klient kauba müügi või teenuse osutamise lepingus, sh maksetähtpäev.
9. Samas ei piira asjaolu, et nõue Eesti faktooringuvõlgniku vastu omandati nõude loovutamise teel, välisriigi faktooriga õigust kõnealust nõuet käsutada ja ümberkujundada. Muu hulgas võib ta sõlmida faktooringuvõlgnikuga kokkuleppe, millega faktooriga nõustub edasi lükkama algselt kauba müüja või teenuse osutajaga kokku lepitud maksetähtaega ning faktooringuvõlgnik kohustub selle eest tasuma ühekordseid ja/või perioodilisi makseid. Sellise kokkuleppe võib sõlmida nii olukorras, kus maksetähtaeg on saabunud ning nõue on juba muutunud sissenõutavaks (ehk faktooringuvõlgnik on viivises) kui ka olukorras, kus nõue ei ole veel sissenõutavaks muutnud ning faktooringuvõlgnik soovib ennetavalt maksetähtaega edasi lükata.
10. Leiame, et eelkirjeldatud maksetähtaja edasilükkamist ning selle eest tasu küsimist ei saa käsitleda välisriigi faktooriga poolse KAS § 6 lg 2 punktis 2 nimetatud finantseerimisasutuse tegevusena Eestis, millele laieneb RahaPTS § 70 lg 1 punktis 1 nimetatud loakohustus, järgmistel põhjustel.
11. Esiteks ei saa Eesti faktooringuvõlgnik vabalt valida, kellele ta sõlmib kokkuleppe maksetähtaja edasi lükkamiseks, kuna seda saab otsustada üksnes võlausaldaja, kellele nõue kuulub (antud juhul välisriigi faktooriga). Samuti ei saaks välisriigi faktooriga võimaldada maksetähtaja edasi lükkamist ilma selleta, et ta oleks eelnevalt sõlminud faktooringulepingu välisriigi faktooriga kliendiga ning omandanud temalt nõude. Seega on nende isikute ring, kellele välisriigi faktooriga maksetähtaja edasilükkamist Eestis võimaldada saab, kitsalt piiritletud konkreetsete Eesti faktooringuvõlgnikega. Selleks aga, et välisriigi faktooriga tegevust saaks käsitleda finantseerimisasutuse tegevusena Eestis, peaks tal olema võimalus pakkuda teenuseid isikutele sõltumata sellest, kas neil on juba olemas varasem võlaõiguslik suhe või mitte. Ehk faktooriga teostab siin talle kuuluvast nõudest tulenevaid õigusi, mitte ei anna piiramatule arvule Eesti isikutele välja uusi laene.
12. Teiseks saab antud olukorras tugineda analoogia korras Finantsinspeksiooni poolt varasemalt turuosalistele väljendatud seisukohale küsimuses, millal kvalifitseerub ettevõtja poolt maksetähtaja edasi lükkamine krediidi andmiseks krediidiandjate ja -vahendajate seadus tähenduses. Nimelt on Finantsinspeksioon varasemalt turuosalistele vastanud, et tuleb hinnata, kas ettevõtja majandustegevuse eesmärgiks on tulu teenimine krediidilepingute sõlmimiselt ehk tasu rahaliste vahendite kasutusse andmisest või varasemalt sõlmitud krediidilepingu või muu lepingu alusel tekkinud osa- või koguvõlgnevuse sissenõudmine. Selleks, et ettevõtja tegevus ei kvalifitseeruks krediidi andmiseks, on Finantsinspeksiooni hinnangul oluline, et erinevalt krediidiandjast saab ettevõtja oma pakutavat teenust osutada üksnes eeldusel, et tema poole pöördunud võlausaldajal on tekkinud reaalse nõue (kohustuse täitmist rikkunud) lepingupoole suhtes. Nimetatud eeldus tähendab ühtlasi ka seda, et võlgnik ei pöördu ettevõtja poole maksetähtaja edasilükkamise taotlusega iseseisvalt ja vabatahtlikult vaid ettevõtja kliendiks saamise eelduseks on teisest võlasuhtest tulenev lepingurikkumine ning võlausaldaja pöördumine ettevõtja poole.
13. Mõõname, et meile teadaolevates turuosalistele esitatud seisukohtades on Finantsinspeksioon käsitlenud antud päringu asjaoludest tulenevalt üksnes olukordi, mil võlgnik, kellele ettevõtja võimaldas tasu eest maksetähtaja edasi lükkumist, oli juba sattunud viivisesse ja oma algselt kohustust rikkunud. Leiame aga, et KAS § 6 lg 2 punkti 2 kontekstis saab neid analoogia korras kohaldada ka olukorras,

kus võlgnik ei ole veel makseviivitusse sattunud (eeldusel, et tegemist ei ole tarbijaga). Seda seetõttu, et võlgniku makseviivitusse sattumise ennetamine on ka välisriigi faktoori huvides, mille tõttu võib ta juba enne maksetähtpäeva saabumist muuta nõude täimise tingimusi paindlikumaks, saades selle eest võlgnikult tasu. Määrava tähtsusega on ikkagi asjaolu, et välisriigi faktoori ei tee Eestis tehinguid muude isikutega, kui ainult need, kelle suhtes ta varasemalt oma faktooringu klientidelt nõudeid omandanud.

14. Eelnevast tulenevalt leiame, et välisriigi faktoori astub algse võlausaldaja asemele, algne leping kehtib edasi ning seda võib uue võlausaldaja ja võlgniku kokkuleppega muuta, ilma et see kujutaks endast KAS § 6 lg 2 punktis 2 nimetatud finantsteenuse osutamist Eestis, seda sõltumata sellest, kas täiendav tasu, mida võlgnikult maksetähtpäeva edasilükkamise eest võetakse, on kujundatud ühekordselt tasutava summana (nt haldustasuna) või intressile sarnaselt (kohaldades algse lepingu intressi või edasilükkamise eest arvestatavat uut intressi) või mõnel muul moel või kas võlgnikule antakse juba ette teada, et vajadusel on võimalik jõuda tasu edasilükkamises kokkuleppele järgnevatel tingimustel või antakse need tingimused teada alles siis, kui võlgnik selleks soovi avaldab.

Selgitustaotluse küsimused

15. Palume teada anda, kas nõustute meie seisukohaga, et välisriigi faktooriga puudub kohustus eelkirjeldatud tegevuste jaoks taotleda Eestis RahaPTS §-s 70 nimetatud tegevusluba.
16. Juhul, kui Rahapesu Andmepöördus mingil põhjusel ei nõustu meie seisukohaga, palume selgitada mittenõustumise põhjuseid. Sellisel juhul palume võimalusel täpsustada, kuivõrd sõltub Rahapesu Andmepöördus seisukoht sellest, milline on maksetähtaja edasilükkamise eest faktooringuvõlgniku poolt makstav tasu.

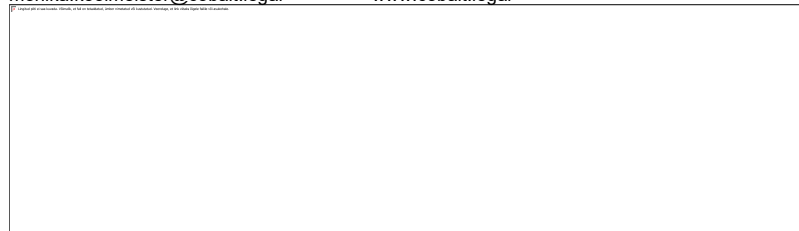
Vastuse eest ette tänades ning lugupidamisega,

Monika Koolmeister

Monika Koolmeister
Managing Associate

T: +372 665 1888
M: +372 5565 4337
monika.koolmeister@cobalt.legal

Kawe Plaza, Pärnu mnt 15
Tallinn 10141, Estonia
www.cobalt.legal

The general terms and conditions applicable to our services are available on our website.

This email is produced by COBALT office in Estonia. COBALT offices in Estonia, Latvia, Lithuania and Belarus are legally separate entities.

This e-mail may contain information which is privileged or otherwise protected against unauthorized disclosure. If you are not the intended recipient, please notify the sender by phone or e-mail and delete this message from your system without distributing or retaining copies thereof, or disclosing its content to any person.